Otto Schneid
Papers

Our Art in the Diaspora
(Hebrew) Intro., ch 1
(Omanutenu ba-golah)

62:38

38

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

Stanislawa Centnerszwer

Samuel Cygler

[illegible]

הקדמה.

ספר זה נכתב רק המצוקות של אקטואליות סוערת בשנים שבין שתי מלחמות העולם והפך מאז לתעודה היסטורית של עולם מלא שאיננו. ההחלטה לכתבו היתה פרי [illegible] (שרבם עוד נראה) [illegible] של הגבול [illegible] או התרוקנות הגבול [illegible] עוד כאחת התנועות הלאומיות ועוד [illegible] תשמולה ולבנון. [illegible] המשית עוד טרחו [illegible] נמונים [illegible] רגנותיהם [illegible] גרמניה [illegible] העולם כולו [illegible] המרעילות של [illegible] היהודים בכל העולם, [illegible]. שונאי הקומוניזם היו צריכים לפקוח עיניהם ולראות ביהודים את מקורו, ושונאי הקפיטליזם היו צריכים לייחס גם אותו ליהודים. אומת היהודים. [illegible] נשאו פנים, והאמנות הפלסטית [illegible] אל נקודת המוקד. בתערוכות [illegible] מרשישות של ציור ופיסול מעשי יהודים היה המסתכל צריך להביט [illegible] עיניו אל הפרצופים [illegible] הארסית של [illegible], וכל אחד היה צריך להוכיח, שהרע בעיניו הוא מעשה יהודים. [illegible] לכלא בדרך מחקר ומסה. [illegible] עמוק [illegible] ממופת ערכי יומין, הוא התנ"ך אשר אין בו שום אידיאליזציה זולה. [illegible] גבוריו הוא מתאר באמנות ללא חת, בכנות שאינה נרתעת [illegible] מעשים מחפירים [illegible] שחרוריה, בריאליזם שבונה אנושיות מלאה וגלוי מפורסם.

[illegible] השאלות היתה זו של האמת: הספציפי שביצירות אמנים יהודים, היא השאלה, אם יש בכל השוני [illegible] המקריב [illegible], מתנאיהם המגורתיים ומנשיותיהם האישיות גם גורמים מחברים. הכונה לא היתה לגורמים מחברים כאלה [illegible] שפי חנוך והשכלה [illegible] או אמונה או מנהגים. אלא לגאלה אשר אמנים [illegible] מכל נקודות ראות כאלה מגיעים [illegible] או בלא יודעים, בלי משים או אפילו נגד רצונם. אמנם, שבמטרה הזאת היתה סנטימנטלית. [illegible] היה להתגעגע ולספר מן היסודות [illegible] ו[illegible] אל [illegible] או להניח את המציאות ולהתמגבר להגדרות קבועות. לא גם אמנות עמים הגדולים בעלי מסורת, כמו אמנות פרס או [illegible], אינה נתנת להגדרה בלי קביעת העובדות [illegible]. [illegible] לצמצום מתעוים ופגוח המוצאות מתוך העובדות [illegible] הראשון [illegible] יצירתם של אמנים יהודים מבחינות אסתטיות-פורמליות, ואילו בחלק השני [illegible] של [illegible] מניעים אנושיים. שתי נקודות המוצא האלה ושאר [illegible] הנוגע [illegible] לא יוגבלו [illegible], אולם [illegible] הספר [illegible] אני מקוה, שנאמנם [illegible] ספקו. [illegible] 56

לצמצומים אחרים חלו [illegible] הערובה. [illegible] אמנים המציגים את האמה [illegible] של יסוריה והשאיפה ותקוותיה [illegible] [illegible] ונראים לנו [illegible] יותר [illegible] האמה [illegible]. אין [illegible] אין צריך לומר, כי [illegible] אינה אלא [illegible] ואין [illegible] הערבה. [illegible] אחר [illegible] גמרתי את כתיבת הספר [illegible] לפני פרוץ מלחמת העולם השניה. [illegible] [illegible] הגבול, [illegible] ויצירה, [illegible] שהתחיל [illegible] היסטוריה [illegible].

(1) [illegible] אחרי [illegible] אמנים יהודים אין ברבה משותף להם ולאמנות "יהודית" [illegible], [illegible] ולא [illegible] האמה [illegible]. [illegible] ו[illegible], [illegible] רומנטיות [illegible], [illegible] עוד היום לא נעשה [illegible]. [illegible] עם [illegible] ה[illegible] [illegible] [illegible] אשר ו[illegible] [illegible] עם [illegible] [illegible] היסטורית-אמנותית. [illegible] [illegible] נכר פרת [illegible] מלא הציורים [illegible] האמה [illegible] אחת". [illegible] את [illegible] של היצירה [illegible] של אמנות יהודית [illegible] [illegible] שרבות מהן נפלו ביד הנאצים. [illegible] [illegible] הבצלאל [illegible] החיים האישית. /.

נכנסו בגבולות הספר הזה האמנים היהודים שבברית המועצות וארץ-ישראל, אך היה בכוונתי להכיר את הארצות האלה מקרוב ולהקדיש להן עבודות מיוחדות. בישראל אני יודע מאד ונמצאות מה גם בכרכים.

רבים מן הציורים האמורים דהם אופפה גבושה, ואני יודע זאת ולא אשלח ידי להוסיף אל [illegible]. אשר פרטים הנוגעים לעצמי תוספות לא-מהותיות, ייחוד בספרה הביוגרפי-ביבליוגרפי רשמתי עוד פרטים גורלם של יוצרים.

ברגש תודה ולחיים ולמתים שהגישו לי עזרה בעת התחלות העבודה הזאת. הם הסופר יחיאל ארונסון, מרת מרים בן-גבריאל בירושלים, [illegible] ציורים הם בפריס, ובעל הגלריה לאמנות בציריך ט. אנטאוריוס; פרופ' מאיר בראון בברקוב, שעל גורלו לא השגתי ידיעה; הסופרת דר אורליה גוטליב, פריס, שנספתה בגבושה, אלמנת הצייר הגדול ליאופולד גוטליב, שעוד בנה למותה טבעת שנים אחדות לפני שואת הציביליזציה; המשוררת דבורה פוגל-בארנבלט בלמברג שהוציאה את נשמתה באחד ממחנות הנאצים, ושעזרה לנו ובוחן המניע של איפות אוסטרקטיות הספרות והאמנות של יהודי מזרח אירופה.

כתבתי ספר מלא הרצוצות כאוצה על איפות מנוגדים, על אוריגינליות ויפה של הלבבות, ספר מאוד חם ותי. וספר זכרונות ודברי יזכור או תשובה היסטורית הנני מוסר בידי הקורא.

על ברית המועצות ואמניה לא הזדמנה לי עד היום להשיג ידיעות מוסמכות.

המגרות חלקה גדל תאורו האמנותי-רומנטי של הווי יהודי מסביב לשנת 1900, עם התעוררות התנועה הלאומית בקרב יהודי המזרח והמערב. הבקוב ממון לזו כניסה של אומה הבאה לידי חפושים אחרי האמנות הלאומית, ונסיונות רבים נעשו ליצור אמנות לאומית מבוססת. אולם אני אפילו לוגג לשם אמנות אשר [illegible] שהיתה קיימת מכבר עוד נתגבשה מעיני המחפשים ומיצרי האתליפים.

ביבליוגרפיה של כתבים הספר הזה ישנו א

חלק ראשון:

~~צורה המציאות~~ צורה ומציאות

- ואותיות גדולות מפוזרות ואלף קוים.
~~[illegible]~~
ואותיות מגדולות [illegible] מפוזרות [illegible]

פרק ראשון: מחאת הצורה -

φαύλη ἄρα φαύλῳ ξυγγιγνομένη φαῦλα γεννᾷ ἡ μιμητική.

(~~[illegible]~~ עלובה [illegible] בהתחברה עם עלוב עלובות תלד אמנות החקוי.)

אפלטון, המדינה י', 603.

(למסגרות קבוצות, ה״א)

מסביב לשנת 1911 (נדמה היה) כאילו עבר זמנם של הנסים הגדולים אשר נגרו מעדנותו של האימפרסיוניזם. הלא ~~[illegible]~~ היה דגלי לחררה [illegible] הקוביזם [illegible] בשורות [illegible], וזה נכון ~~[illegible]~~ [illegible] כרושיו הראשונים [illegible] מה שעבר לו [illegible] לניטרליזציה של [illegible] רחבות, [illegible] מחוץ לחיות הפוליטית. מהנשים אלה [illegible] אמנות [illegible] אקספרסיוניסטית [illegible] של החיים, [illegible] האמנות [illegible] שוות-ל-אמנה ומכריזה על „אמנות לשם אמנות", בניגוד [illegible] אמנות לשם מגמותיהם [illegible]. [illegible] לרגלי האימפרסיוניזם יסוד [illegible]. [illegible] [illegible] הנהיגו [illegible] [illegible] באימפרסיוניסטית [illegible] [illegible] חוק אחד [illegible] ונעשתה האמנות [illegible] תורת האמנות [illegible] ~~[illegible]~~ של [illegible] אשר [illegible] יסודות [illegible] של מציאות. [illegible] הקוביזם [illegible] הגורמים [illegible] בטמונים [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] אירופה [illegible]. [illegible] [illegible] הפוטוריזם [illegible] הפוטוריזם, ברוסיה ובגרמניה האקספרסיוניזם, באיטליה הפוטוריזם. אלא [illegible] אלה [illegible] גם [illegible] [illegible] גם [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] או [illegible] [illegible] של עולם וחיים. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] היסטוריוגרפיה, [illegible] [illegible] של דברים. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

חלקם של יהודים באקספרסיוניזם ~~[illegible]~~ וחלקם באמנות המופשטת, ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] לא יוכל להיות פרי מקרה. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] את נטית היהודים לאמנות המופשטת, [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] האמנות [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] אמנות [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] אקספרסיבית או אבסטרקטית, [illegible] יותר ריאליסטית אם כי אימפרסיבית. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] של סטשיגובסקי[1] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] לאמנות [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] סטשיגובסקי [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] מופשטת. [illegible] [illegible] [illegible] (Strzygowski)

---

1) יוסף סטשיגובסקי [illegible] בחוקרי האמנות [illegible]: [illegible] של האנושות." [illegible] [illegible] [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (Die Krisis der Geisteswissenschaften, Wien 1923), אולם [illegible]

שלב המעוף והבעיה

אמנות דמי האידאלים לאותה עת, כחם גבול באורנמנטיקה ... ובדיון המאגי. ... היא למעמדי תבן מחשבתי, והאורנמנטיקה ... והדוגמה הקלסית לנטיות ... של עמי גני שם (2). ... ביהודים

... ניראה כפנים חדשות באמנות החדשה, ...

... כי עברו האמנותי עדיין לא הספיק ... ועוד מהפלאים רבים של ... שנים הפתאומיים, כביכול. ברם, צורה נטיגיות ... האבסטרקטיות מורות על ... (מרוחות פסיכולוגיים) ... ואלה אולי ... ונדמונים, ... האלה אולי משותפים ... ליהודי ולקרוגיג

לגלגל: רבת ועלה באהבה; ... מלבד מטרתם השירה, נעשה העולם כולו למטרתם; ערך המסיבים של האנושיים, הפועלים זו ביותר עצמה, מתעוררת יחד עם ... תאוה בעולם גם ... יראת העולם אשר בו פלולים של מטרות הילדים. ... נגלות ונזכרת, וזו של אהבה של חמידה מצד אחד ואיסור או בריחה מצד אחר. ... השני גבלו כנגד הבת הראשון. (רגש מתח) דימיים בדמונים ... את האלהות (החושין) וחיל אתלו וסיפר בגובו של גלוי נראה, ... ראשית ואופרת לה יצירת המופשט. הסכסוך שהתעורר בין חיבת העולם החיצוני (הנובעת מעוררים הראשוני של חושים) ובין הרתיעה הנרציסטית מן העולם היה הרקע הנפשי ... למצות לא תעשה היצועה, האוסרת על ... של נסיון להראית האלהות במצעי. אמנות הבוללת את העולם כולו. (פסיכולוגי שמאחורי האיסור) (העיקרי) ... הרקע ... גם כיוון ... בשונות ... שנו אנחנו רגילים לראות עובדה היסטורית. או ... (לבגד ולפרשו)

... גורמים ... הפסיכולוגי ... התנועה ... החיים ... הרחוקים מן הטבע ... עולם ... נחוה נטית העם היהודי לאמנות אבסטרקטית. נשים לב לעובדה הגדולה, שיצירה יהודית אחת, ציור מציורי ... להתרגשות כיוון מופשט בציור האירופי בלי מאומת ... או יותר. ... המתחלה של ... ארבעת ימי בראשית הראשונים ... יצא עם הרוחניות שבדברים הנגלים ומלבבה אותם עד כדי השלמה הבציה ... שלא השיגה עוד דור מן הדורות הבאים ואמן מן האמנים המאוחרים. ... הראשית של הכיוון האבסטרקטי באמנות העם היהודי נראים לנו ... יותר עמוקים, לכן נוכל לכוון לה את נכות הבציאה בבירורנו.

(להבי הקוים ... ולא של איסור, נראה ... בלא מחשבית או עוברית של ... דורא ובריאה)

אותיות ראויות מפוזרות בלי קו

א. הפוגים והבשמים

- - - - - - - - - -

רות (4)

ועוד לפניו

... נסיונות אחרים של ... של ... מושג עממי חבור אמנות ושנות ושאיות, מושג הבולה ... (בזכרון ההיסטוריה) ... שם ... בעמיה, ... בעצמה את ... ראה זה ... גרינא. ואנחנו התחלנו לראות את ... הטעמים ... אוריינטריים והגלגלי רציונליים המוליכים ... נפל לא ראה אור. ... ומפתח ומפתיה ... ושאון, ... סוחרים ... ומנשבת. לו היתה ... פרי חוני טבע באשר סגורה של היסטוריוגרפיה תמימה, כי אז היה ... רת מוכר בעולם כאחד החלוצים של שנת 1911. מתוך עצמו ולפי-כך גם במגבל ... אחרים ... את חלקו ברוח ... : "החל מן הזמן ההוא לא יצרתי אלא קומפוזיציות; ... ליצב בברור את היחסים שבין גוש לגוש. ... זו של מציאת הצורה ... צורה באותה ... שיענק לה בכל מקרה ומקרה אפי חד פעמי ואישי (5). כאן ... הגדולים ... ומתפש גם רת את סוד הפרופורציה, והוא מוצא אותו ביחס 7 : 2. בהתחלותיו משגטת זו עד ... וגם היא ...

4 ... מאמרו ... "שטורם", ברלין 1912.

~~Alfred Roth~~

... במקרה ... תוצאה מן ... העצמית המפורסמת של יהודים? כלומר של יהודים ... הנלחמים נגד ... שבעצמם, ... כדי ליצור ערכים אלא רק כדי לגבול, ... של מעוט ... ; ... להשלכה מחוץ לעצמם, ... היהודים ... נגוח פסיכולוגי של ... בני אדם יכול להיות ... או בלתי ... ואם ... יש לו ... של ... גם את ... (הבוכים) ... ... של פיקסו (Picasso) אמנם אינה מעניננו. אך אין להתעלם מכך, שנוצרה ... עדיין לא ... ערכיים יסודות ... בערי-ימי ... כראוי למחקר ... (Guillaume Apollinaire) ... "... כאלד ..."

(3 ... גם ... ההיסטוריים ... אלה. ... יצירה יהודית ... "

בזמן. האמנות הפלאסטית הקטיגורית של זמן כמו מבוטלת אין להאורה ולרב. נוסף לזה, אין פה עדות לקלוט תמונה ברגע אחד. החוש מדריך את העין ומרוצה מוליכה היא מטיילת על פני התמונה במשך זמן מסוים. רק ציור הפרספקטיבה הנטורליסטי-אילוזיוניסטי הסיח את דעתנו מן הגבול הזה."

באמת הכרנו יצירות אלו הולכות ונעשות. בהאוום לגבי לבין ערבובם, שבשבילם צבעים, צורות, רעיונות של מרקוסיס, מעצבים את המרחב בצבעים. אולם נעשה הבריות בצורות מאלה אמנם רחוקות מן המציאות, אבל קרובות לזמן ואפילו אינו חיבת חיים מוחשות נכל, יסודות שהם מורכבות הקומפוזיציות הקובסיסטיות האלה נובעות פרטים מלאים ממציאותנו, אעפ"י שהדגשים לגבי הקומפוזיציה לבין ממשות מתמשכת, רמילה עם כניסתם אל מרחב-אינו-מקום נשתנו בדברים עד תום. כאילו עם התראינו מדברים וגוונים בעולם יותר שלם. (אלא)

לוזוביק

הואמאן הנותן לעולם המלא של אמריקה את הבטוי התמך ביותר לוזוביק. אמנם הוכרח גם לוזוביק את הדרכות הטכניות של ציור האירופי ואת הקונסטרוקטיביזם הרוחני שלו ואף לעבור דרך הקובוזים של פיקסו ובראק, עד שהגיע לדי היכולת לבטא את אמריקה, את קצביה ואת כתובתיה. מי יוכל לתאר בדיוק את החויה של גבולות, אחרי יצורי עולם לא-אורגניים, הטכניקה המפותחת עד האצה, כמו איתנים הברזלים, נגובים וסגורות! רק בזמנים עברו לאמן ציור שהוא בעצמו מלא רוח, ובעל המבנה, הטכניקה של הקפיטליזם בשיאו ועל כחו המאגני. תוך הבלטות הבלאת קוו לוזוביק את מרכזת עבודתו ואת דרכו. רוח הוא מצליח לנגד עינינו סימפוניה של מגדלי אבנים, גשרים, מגדלים אסמיים, מנופים, רחובות. מראות כאלה 1 הרואה לו אכספרסיוניזם כחויה דינמית, כתוצאה מכחות מניעים, נותן לוזוביק צורות נבירים מקוים ישרים, זוויות וקשתות בקוים ובציורו של מהנדס ונותן בהם סטטיקה מונומנטלית ובבת אחת גם דקורטיבית, ורשם גלות אישי נובע מקומפוזיציות אלה. במרחב התמונות האלה אין תהליכים ואין התרחשויות, אלא קיום נח, אם כי טעון מתחים. מרחיב האלאג הציורה וצלעו מצורות הקונסטרוקציות הגבישיות של לוזוביק (אם מותר להזכיר שני דוגמאות להרגשות) ניכר לנוכח הקונסטרוקציות הגבישיות בחוגי הקובוסיסטים; רבות ודקות תנועת, עבורה ולכן דוגמות, אשר בקוריזם כפי אוזנפאן מנסח אותו. אולם לוזוביק אין בצורה כמו של אותו כל עדיות לדבר לנתק אותה מן הגוף. היא נשארת לעצמה אמנם יש בה משום הנדסה מופשטת ממציאות; אין ערכיה הבעתיים מחבירים בנו את ממשותן של הגלות.

מרקוסיס

אל היבוזת האמנה אי אפשר לצאת שיכנה גם הקומפוזיציות המחוכמות של לואי מרקוסיס. חשיבותו בעבודותיו מלפני שנת 1914, שבן חלק מהותי בקנים הקודמים של תולדות הקוביזם. הן אומרות שוני מלך או אפילו אלה ושורשים במצב בהם שמאנו נשען, כנראה.

זליגמן

בדור שהגיע את הנוסחאות הרעיוניות כחות או יותר מאמנות, לא נמצא, כמובן, ולפי-כך גם לא נמצא מקוריות או שרשיות של חלוצים. אע"פ ציבור קורט זליגמן לזכור לו כי בטוי רגיש בצורות חסרות עצמים, שבהן ניכרת השפעתה גם מצד הסוריאליזם. סולם ההבדים של העולם החיצוני מגיע בציורו עד ליד הבטוי אחת עד הפרטים, ונקבו הגי נוגע לאירוניה.

סטרלינג

הוא יוצר את ציוריו לרוב ברוח של טבע דומם. בציוריו של התחום צבעיות, אלו ממחרו עם עצמים של פסטלים, ובהם הוא מחליף צבע עצמים

Otto Schneid: Amédée Ozenfant, Cicerone, Berlin 1930 (5

~~Louis Lozowick~~ (6

~~Louis Marcoussis~~ (8

~~Kurt Seligmann~~ (9

~~Marc Sterling~~ (10

M. Raynal, Anthologie (6

Ch. Aronson, Art Polonais Moderne (7

לקוחים ממחסני היפיון. בעקבות הקוביזם הוא מגיע בצירופים יחסים האנטיים לנו בהרמוניה. דימינו אלה אנחנו[illegible] לשאול של מקורה היחידי, ואין תשובה, לכן תפוס בהנאה הבטין.

בני למברג האסכולה האבסטרקטית של למברג: שטרנג[11] - רימר[12] - האן[13]

בעקבות הגולה הזאת אותנו [illegible] ממרכזי המעבדה של פולין. פעילות צעירים תשיב טון אל לבנו את הרגשה הרציפות בגישה האמנותית של הדורות, הדואפים בתנאים שונים של יצירה רוחנית. אולי יש כדי להביע בעיר הגיאוגרפי, בעצם, שבונה לגבי המרכז ממרכזי הציור האירופי, יש כדי להפתיע. אולי זאת היא גם אחת התולדות החיוביות מתנאי עיר בינונית, המאפשר לא יותר מדי בעצם האמנותית נטול של מסורת וגלי אקדמיה. בח"ה הפוסטים הבאנו אנשים אמנ' להגות, להלחם, לסבול ולעמוד בפני מחסור ומצוקה. ברי, שהגולה הזאת לא יכלה לקום בלי פריס, כי כולם עברו דרך אסכולתה, כולם נפגשו שם [illegible] ויש שהצליחו ונפגעו אוגנו, נאמן, ימינו [illegible] על נסיונם בה הבולאים בשלום.

הנריק שטרנג אמנם למד אצל פרנאן לז'ה[14], אולם יחסו לעצמם שונה לחלוטין מזה של איש-השם הצרפתי. ציוריו האפיניות של זה האחרון, ביתנו בולה שלאחר שנת 1918, פגשנו בעצמים ברורים ופטורים מחיבה. בבלוטם הטכני והפואלי מוגדרים עצמיו בחיצוניות הוא מאסף את הרגשה ואת הרק, את המסובך ואת הגמיש, את הרפה ואת המתוח, רוך וגמיש, קור וחום, ורקמה צומחת וחיה ומחבב, כדי להעביר אלינו את ההרגשה, שהן נובעות מתוך. בנגוד לזה עוזר שטרנג בהבנה מעמיקה אחרי של מיני אלבי חמרים: ודיוניו בל אלה מביאים אותו לידי קומפוזיציות מרוססות של מלאכת מכחול עשירה. מתוך העבודות האלה יש בהן אילו חוקיות או יש בהן הכרחיים. בתוך הסתכלותנו אנחנו עוברים דרך מהלכים של הנאה ואמנותיות ובסופם של צדדים נגיע לידי מצב של שלום. אשרי היודע גבולות ומצב נאה גם במאבקו ומחקרו אותו החמרים ובעיותיהם ואינו מתפתה ללכת בדרך-לא-דרך או לשטוט מעל יסודות המקצוע כשיטת האמנות המלהירה של פיקסו, שמן-מה לא נרתע מלהבדיק על שטח התמונה גופים זרים שונים ומבר בזה את הגבול החוני של ציור חמרים באמצעי הסממנים בלבד. שטרנג מכבד מלכתחילה אלו, נובעת מצורות המתקרבות לצאויות של יצורים חיים ומחוללות בנו דבויתן המסתורית ויחסיהן הבדדיות אילו תשומת-לב מתוחה. מרכוז מתוח זה נובא לאין פתרון לא בדרך פרוש, אלא בדרך [illegible] רגשית, המבין נגרר אין המסרט.

בדוגמת שטרנג לא נעלם מאיש המצב אלבר, בעצו, נראה אלכסנדר רימר כאישיות בהרבה יותר סוביקטיבית. ברגישות יתרה יעלה חויותיו של מרחב וצורות. ההופעות אותן הוא מגיש שרשמות של חלום נוסמים פורחות במשתחררות מכבלות הרגשי, אם בנושא וחולפת, המתמגו ויבוא [illegible] בני מציאות, התקופה ששמים, רוח פה במאמונתו כאילו נשארו במכורתם שלא היתה ולא נראה.

ואילו אוטו האן עובד ברוח מינית ובלוז אומר בצרות. גופים פלאסטים שונים כמין הלבה ותחומם ומקומם מחושב ומתוכנן מכריכים של אמונה בעולם הזה ועל רצון אנושי בהחלט: באמצעי הצורה והצבע ובלשונם נדרשת המגדרות של תוהו והבויות כאילו החלו להסדר מחדש[15].

ז'ק ליפשיץ[16]

לא היינו מבינים כראוי את הכיוון האופטי באמנות המודרנית, לולא נסיון להבין את פיתוח הצורה החסרה העצמאית מתוק הפיסול. ליפשיץ, היהודי הרוסי-פולני שהגיע לפריס עוד בימי נעוריו, והשתתף בהתחלות הקוביזם, גם חלקו טוען בזכות אמת וברור. לא נתנגד לבעה הבלית שלפיה גבהה אמנות הציור בהנחת היסודות הרעיוניים והגשמת אחת הצורה החדשה;

Anatole Jakowski : Cinq... (8 ~~Jacques Lipchitz~~ (16 ~~Henryk Stazewski~~ (11

את הציור התיאורטי נתנה [illegible] הלכה ובצורה פולי-טרוניות, בזמן שגם עמדה להם (9 ~~15~~ ~~Alexander Riemer~~ (12

רבתכבה-הזאת "בזוסייר". ר' את הקבמה. ~~Otto Hahn~~ (13

~~Jacques~~ = (16 ~~Fernand Léger~~ (14

חלק שני:

ודוי ובקטני

„פעם אחת ויחידה הצטער לי להרגיש בלבי, ~~את יתשר~~ למה היתה אמנות יהודית ~~היתה~~ יכולה להיעשות, לו היו בני ישראל מבטאים את עמק הרגשות החיים בהם בצורות רחבות ~~לשם הקדמה~~ שלהם."

פרנץ ליסט.

~~פרנץ ליסט.~~

~~לשם הקדמה~~ פתח דבר

ובירופים המחוורים [illegible] שחר. גם נכונים ממאמריהמערב בראשי לדורות ג׳-ד׳ מן החופש המלא הניתן להם בצירתם, במוסוגי או לבגלוים.
גם בשרבוטים עוד הם מרגיעים לחשוף גסמים חדשים, המוצאים להם טיפוסים מטיפוסם שונים, גם מבגרה מגרשאות וגרחב מין, למעלה
כבר הוא הלך גדל האמנות של אריה ארליבה. מדוע? הרעיונות האלה מצייר לבני שוליים, שילא חיים מאושוויץ וממחנות אחרים (עם דירוגה של בעייה נתחיל בגבייה)
ונגלו [illegible] מאמרו „OK3” („על עולם האמנים אנו בגרמניה”) (שפירסם ב-1948): „המורן הגדול, לאמן שיש עדים על חומר וראן, לא בא
גמיז מעורר, אלא גמיזה יוצא חוץ הרבה גמוות וילדים פנימיים. הלך כל אמן אריה ארליבה היה חבור בגמוטיו של החיית הגדול, בגאון
האמן הלשנו. כל אתב מהם נסה, באמן, לצייר האמנות מן החיים לשנות לגרם את אלה לפני בדרנו הוא. לצייר, אך אתב מהם לא היה פאר
מחוויותיו הפרגו... [illegible] ומהמנהג אחר הדור נצחי של נפשם וממואלא גם של יצירתם. רבים מאמנינו [illegible] גם [illegible] לצאת לידי ביטוי
מעשי בצירתם. נה היה חוזן שלו. [illegible] מן המחאה הנוגעת; מן האלה הנגוע של נפשו, כי לא האמן להשתחרר בדרך
יצירתו; [illegible] בציור האמנות, גיטו ואחריו [illegible] צילומי שלמים [illegible] אם באמת הפנים."
בסבלנות את [illegible] מעברנו בשרכן, כן אף הבמה האחרונה. לכן היו שחלק מן היצירות הוציאו בשופטים מתים ולבע. כגון של, ורמוני."
העבודות האלה אינה בצורה מסתירות, על [illegible] המאורות על [illegible] ובאליה [illegible] גיוור את הסתירות [illegible] אחרי השואה.
הסיוט המחשבה [illegible] ונפש של בגינון ונעשה חלק מהו, והוא מאתבדד בגלא הפרגים הגלגולות: [illegible] (גואל לשחרורו)
ובחוץ, [illegible] גריחה ועדי ביטוי. אולם בשאמנינו סוגרים את [illegible] עינינו, מגהר עד עברה, הבריחה גם בדברים
ובביטוי הוא המעט. [illegible] רק [illegible] בחלקו נצלו במושג הביטוי את כל מעשי הרישום, גם אם כולו נאמן, סופר את
בשקדי העיניים של העובדות, גם הסיפור המלא. כבר שינו את הביטוי [illegible] במלוא מוגן מהלב שלוליים שנתנו לצאת ריק להבחלות
[illegible] ביציע שלנגא, אך בזוגה [illegible] ניכר פה בעיתנו. כאן אנחנו מגיעים, מדוע נגבר אמנינו הגדולים והקטנים (עמיטים יצירתם מן הגיאים אחרי השואה)
הביטוי המלא כלא אך המעשים הגדולים אינם מגיעים לגרסולי הנוגא. כשם שאמרות אנסיונות בודדים אין עדיין ציור אסטרונמי,
וטרם כבש לו ציור של המגלות הצעיר של מוראש בגרמין, כן עדין לא הגיעה נפש הישראלי או לאומות העולם ליצירה ממש של גדול
הנוגא האנושיים, התגרעות, ההיסאריים. לעומת נוגאים גם הבאיים בריאים בגמגום בגז, כמעט הנעוובות הרחק משוגן. (ביסור רגל)
הנוגא בגדלו ואין במוהו הוא הסבר שני לבריחה. אולם בדברי הבריחה יש המכירות את גורלו של יוגב האדם מן האמן שנשל נרמן (בכרות)
נחר להיות נביא. החזון רודף אחריו, המציאות אחרי התגנה, והנורא משיגו בכל מקום ואין ממנו מפלט. בהבצייר על, ופרח, נוף,
יצאה העולם לא פעם לעולם שליו, הפרח שלו להבכיר פצע אנוש, הנוף מעלה גלי מתים לנגה הברקה, ואור פרצים יסגירו את הבורח. כל רבב
ובל הר של תבואות, שאמנים מכניסים אל גלגל יוצרים של עבודות סמליות, מרדדים עד תגלית בגירות, אין בריאליסטי מקום לאורגן, „אמנות
לשם אמנות”, אם היה בכל מקום כבר בגמן מן במנים.

אבל הציורן הפלסטי אינו עדיין לא הסכים לפגסטר מפרקיבן באולך. הוא מציף פניו ומגלה טעמו מאחורי מסכות
שונות, [illegible] גם מאחורי גלה, ולא נזכרו כדי לשאל מסכות. [illegible] נעלמה האמנות האבסטרקטית. לזמן פריחה (מוסבה כבאת) (אסורה הרומוסכות וזאת)
כולל את השנים מ-1910 עד 1922 בערך, ואין צריך להזכיר מחדש את הזכות העצומה של ראשוני מגליה ומבשימיה. אבל אמנות
לעורר להחיים [illegible] בשנים האחרונות. חיה אלה אינם אלא מזומים, כי במקום מקורות המעלה בארצה העברה של שימוש נמצגונה (דאין ניוניוניים)
[illegible], ומקום הכעלה המעבכת. בא ניצול הסנוריזם. [illegible] לאמנות [illegible] נעשו אפקטים מגאיים ומדומיים לסחורה עוברת (באמונה)
לסוחר, ומאד הלוחו מאורגני נרוש מלאכותי, החלו [illegible] „מנהג” [illegible] רעינוני. [illegible] (נכונים) (דרש)
ההם [illegible] את גיאיון, והשינג בזמן, לננו עומדים [illegible] מול עבודות, אין בהן כדי לשכנע, לא את היודע לשאול ולא את ההם. כאן
מנסים לחולל נגן את הרושם, כאילו היו דברים בגו, כאילו [illegible] עגלות ונדורות, מגלוסות לבן דרך כלל. הרב נפתחת עינינו ונעיז לראות את
כל השירות המאושה [illegible] שבעיוורים הללו. והחזות האחורית חוסר כל, קריקנות שאין לה מה לומר, והמקרה שהמסוגל יברחו וישתד ויורדה
פירוש, הלא ביצוע אין מקרא. לגבי גבית האמנות אמנם אפשר לרגו בגאה שברפובלת סטלין היתה האמנות האבסטרקטית מקוטלת מחמת איסור (והבראשונים)
מלמעלה. [illegible] לגונה [illegible] בחיים האמנותיים של בארצות האחרות אין ספק בבריאות החוש, שהביא
לידי אותה האיסור, עם [illegible] איסורים ויגר חופש לאמנים אמנם שלוה גם הפרבשטה לשנו ולעורר מקרה, אך תופעה כזאת לא תוכיח
אלא של העובדה הידועה, שהבריות נמשכות אל האסור [illegible] שהיה אסור. גם מרחינה זאת אין אף יעילות באיסורים. האמרו מתעורר
זה עתה ומתגברת. [illegible] בבנימיבות של מוזיאונים [illegible] מיוחדים מתחילות עבודות [illegible] מעלשאת לרבת
אל המחסנים, כדי [illegible] להישאר שם בזכות ערכם ההיסטורי. [illegible] הגלות אלה מקרייה [illegible] וכמחוזות ההוגים מן
המתכנים עדיין לא נודע [illegible] (ובונותיים) [illegible] לאו-אבסטרקטיות מעשיהם. אפילו במקרים המרכזיים עוד [illegible] המאולת [illegible]. ואולי עוד. (משנה)
יתרונו רגיל בארועים יותר. כי [illegible] הם האדם אל החפש או אל מה שקרה לגו מהגאו [illegible] (אחד) לגרור לעצמו
[illegible] של אדם יודע אל עלמו [illegible] לא יבש ניצול ע״י הצריכים. לאיש-מגור נחוק כבוד, גם כשהוא חוזר על מעשי ראשונות.

(כמעט [illegible] את הטכסיסים)
גם עצם המלאכה האמנותית עברה שינויים גורליים. לא שינוי [illegible] נחולות עוד ללימודים, אלא ששעות מספיקות להמולל מושגי מקרה
המעמידים פנים של מבינים או הכרת פנימי. מי לא ולא תוכל לעשות במכחול או במכשירי הציור צורות חסרות צורה ומי לא יותר על
לימודי האמנות כזאת, כשרים מורים ללמוד בדלינות את השירות כשיטה? הלא מקום לגלגל את הזמן ללימודים שאין בה וכה
אינם לימודים, אפשר כבר להבין מערכה. באותה מהירות בלך רוכשים כיום גם את הסמכות לבקורת והחוות דעת, כי הכל ניתן לומר
והכל אפשר לטעון, וגם ההיפך יכול להיות מעין או אפילו נכון. האם לא אבד אמון של [illegible]? האירוניה הגאה עד כדי כך, שגם ./.
. . . .

/.

(כמו מוזין)

הרבה אמנים חלוניים [illegible] ויכולת מופתית להסגיר את נפשם וללכת אחרי הכושים,

(כל אלה=)

המחניאים תחת המסווה המגרין את מעיים. ואלה המגלים את יכולתם עושים זאת בכעין ריגעות

או רואים חובה [illegible], לבל יתעורר חשד, שאין הם מודרנים. סדר המודרנים אחרונית [illegible]

רק הסכנה מעוצבת אחת. ברובם הגדול אין הם צעירים, אלא זקנים, ~~[illegible]~~ שעוז ימצו מכוח מלואות ~~[illegible]~~ באמנות,

שבמהירות עולים לאשף רגים / נעוריהם

או מודרניים ~~[illegible]~~, כדי להפגין את ~~[illegible]~~, את כוחות שזה זמנם.

בדרך התהליכות הפרטיים, הניכרת גם בפרקי התפתחות רחוקים, עברה איפוא גם האמנות האריסטוקרטית מתקופת [illegible] מהפכנית למפרע ריאקציוני. הסתלקות האישיות של אמנים מיוחדים בתנועה, או השתכנות המפלגות, או מעשים אחרים של אותם אנשים בחברה, אינם כל עיקר, אבל אין הם הגורמים הקובעים את החיים ההיסטוריה. המכריע היה — אמנות זו היא תקופת האריסטוקרטי של יחידים ויחידות ושל רעיונות ומעשים, או השתלבות בשלשלת הגדולה. התקופה האריסטוקרטית הזאת, נִכּר בראשי, בגבול בין הסגנון המקורית ובין שיטה מחודשת או מאוחרת, אשר היתה התנועה הכוח העיקרי כנגד "האמנות לשם האמנות", הלוויות של טעות האימפרסיוניזם וזה שבשונו. ואילו כיום, מימיה משה המפלגה, לא נותרה לה שלמות ולא נותרה לה תכלית ואין היא עוד כי אם קישוט, קישוט מגולח או גלוי מוצלח, והיא נעשתה אמנות לשם אמנות בלבד. הצגתו של המשמעות המאוחרת והאריסטוקרטיות המאוחרת, אל הגורם המתגבר עתה יפה את יופי התנועות, שהיא מקורותיה בין התנגדות בהחלט זו לזו.

רבים עוד מגינים גם בימינו אלה את סיסמת האמנות לשם אמנות, אבל מעט בטלות מקורה מראה שהגנתם אלה אינם אלא גינוני נימוסים לגבי העבר, שעודנו רעתן למדי. גינויים-גינוניים אלה הם הבלים התולים את עשיית האמנות. למעשה נרגשים אותם הרבים גם מכל אמנות מגמתית או כל יצירה, הרוצה שתהא המטרה הגלויה להאבק למען החיים האינדיבידואלי והקולקטיבי. בבהחלט על הגנת האמנות וכל מצבי החברה האנושית, אלא את התמורות היצירה והגשמתן — מה מעט נשאר בידי מטפי האמנות-לשם-האמנות או הסתמיות, ולא נשאר עוד אם המעט, שבקיצוניותו גם אותו וחשפנו גם מאחוריו מחבוא של מגמה!

דמוגים מגרעים של המשמעות מאשר או קפאוני גורם בחנה האמונה זו האמנות והמגמה, כאילו נוגע גורם, עלול לערער על האלם הרבים. בתקופה כאלה מתגלים להבאיש את האמנים את האמונות באמון כלה, כאילו ירדו אליה לחידושים היתה חלה בגבורת האמנות; ואילו פעולו בשירות המשטר ולשרת עקרונות של ב[illegible], מתוך מגמה מגידה נלחמים גם נגד המגמה שביצירה, כאילו לא היתה מגמה באותה המלחמה והמטרה, בין הסתמיות האמנותית. בשבילנו אין עוד ענין היגיונים אלה נשאר אותם, גם בירורם מה לאמנות ולמגמה.

גרואנו משום שאינו והאלה בה נגע איפוא: מה רע במגמה? הלא היא הכוח המלמיח את מיטב היצירה אם לא את כולה. לדרישה לצאת המגמה-האמנות יש לפרש רגלים רק בתנאי הפלו מציאותו של ביטול המגמות כשהן שלומן או נסיונות לבריחה מהן. פרידו איפוא בין האמנות ובין הקדמה, יגלו מן היצירה את אמתות. בשם שעבר גם היום לאמנות גדולה בדרך אחת אלא, בדרך ביטוי של האדם. האדם כולו — פירושו של דבר אינו שונה ממה שאומנו העבר בשלדו. בוודאי, אמנות שאינה אלא מגמה — אינה אמנות; כשם שאמר או נאום או דין וחשבון על דו-לשון מעיסוי של פרט משמו אינו יצירה. אבל כאלה הלים להיעשות ליצירה, אם גורם האינדיבידואליות עם הנושא, אם ביטוי, צבע וטעם כללי ביותר, אם צבעות ייחודיות מקרה בודד או עניין מעניין ביואה לעניין של מגיפה, והיה בו כדי לומר דבר למרחקי ארץ ולשנות. כל האמנים היו בלב אדם דברים שהמציאות למציאות; ובימינו — היש או אין? קול כנפים הולך וגובר. נאבק באומנו ונישבר. ונאחז עם מאותנו וניכון לקבל פני יצירה גדולה.

אישור וחותמת של כך וביטול זמני ניתן ואחרון הספרות מתגלים בשלב ההתפתחות זו כדי מוליך כיוון של בואה-ריקטורי. מהוגרים מנולים בצבעים של הכד השונה לפניהם ומטים את הנוצלים פעם זה פעם זה. המקרה מלא את קיפו. המוזר מגיש ודרך של גמרונות ועוד. אולם אפייה הריאקציוני של התקופה המאוחרת דרוך בי דרכו גם בלי הגבלות גם האיתנים שאת נטיותם הגלויה או הנסתרת מצאנו במקרים לא מעטים מוצאת לה הרגילה הנאת כוון מותם פרטי. מלבישים של כך, שיש גם בניגוד-אריסטוקרטיים אנשים מתרגמים. אולם

ושיוצר, ווגס, מזמר משל לבו עולמנה המוזג מבד צבעו, [illegible] ! [illegible]

המגדרה

השירות [illegible] הכרע הזה של הלב האמר ביותר, היא ריחוקים אלי הצורה ובין חוגן, ולא חוגן האישי בלבד, אלא גם של

העבר, [illegible] הצורה, [illegible] ובין [illegible] אדם, מולו, [illegible].

איסר

דרכו מן הקו אל הכתם, מן הגישה הגרפית אל ראיה ציורית, נעשתה ע"י גישה באמנות עממית. ~~[illegible]~~ אך זה חוקה רבה הגישה אל הקו, אל הכתם בעל משמעות או הערך במלו. נטיות אלה (רבגונית) מצויות ~~באמנות העממית~~ במלאכה באמנויות לאומים רבים, ~~[illegible]~~ ובין עבודותיו גם מגע בין מסורת יהודית ובין הטעם הרומני. האיכויות של [illegible] פרס באים [illegible] אלה, אולם יש חוקה מדרגה בעדינות.

יוסף איסר נולד ב-1881 בבוקרשט וגדל אז באווירה של האמנות הראשונה שם ובמינכן. ב-1904 חזר אל עיר-הולדתו ורב שנים ב-1906 ~~[illegible]~~ ועשה מתחילה קריקטורות לעיתונות. בין 1908 ל-10 המשיך אותה פעולה בפריס והשלים בציור באקדמיה רנסון. אח"כ ~~[illegible]~~ עבר שוב בבוקרשט (בגראפיק) בגלריה ה[illegible] "פאלה". ציונאות של סופרים שונים בגליל [illegible] "פלוגארו" הוציא יחד עם הסופר לורנסטיאנו כספר "פני בני דור". בהיות לוחם במלחמת הבלקן ב-1913, אח"כ גם במלחמה הגדולה, [illegible] הזדמן לו להציג בפריס ב-1914, ~~[illegible]~~ בבוקרשט ב-1916 וביאסי ב-1918. בשיר הולדתו הראה בימים ההם תערוכה "קונסטנטינופל — קורטיא-ז'ארג'ש" ואחרי ~~[illegible]~~ שב אל פריס והציג אצל סלון ז'אוטון ~~[illegible]~~ ובדורמניה, עד שחזר אל בירתה ללא עזב אותה עוד. למרות לבטים ~~[illegible]~~ שהופיעו ביחסים שבין רומניה ההבשה ובין האמן היהודי, והביאו לזמן מה אפילו ליצי חרם רשמי, הבגנס סוכנו אל בדר יחס מיוחד בהחלט. לרגל יום הולדתו ה-75 נערכה בבוקרשט תערוכה רטרוספקטיבית רבת היקף. ב-1956 גם הוענק לו התואר "אמן העם". — עבודותיו מוצגות באוספים ~~[illegible]~~ פריסאיים, ואמריקניים ובמוסקבה.

ז'ורז' קארס (קרפלס) ~~...~~ כמו אחד מגדולי הגדולים, בן טוחן ~~[illegible]~~, גדל מהיוולדו בשנת 1880 עד לגדו הבשיטית בכפר קראלופי ליד פראג. שם

ובימי הגימנסיה בפראג זכה לתנאים מאמנים ואולי לאושר. גם במינכן היה ~~[illegible]~~. אחרי שלמד שנתים בבית-ספר פרטי

לציור קיבל אותו פראנץ פון שטוק אל האקדמיה. ~~[illegible]~~ תלמידו היה עד 1905, אם כי רושם יותר רב עשו עליו כבר בשנים

ההן האימפרסיוניסטים ~~[illegible]~~ וגם הרנואר שעבר היה בציוריהם בימים ההם. גלגול הביר במינכן, גלגול בפראג. אחרי הכרות

משכרת הראשונה עם פריס נמשך אל ספרד, ושם התיידד עם אנשים כמו הצייר הקוביסטי חואן גריס והתאהב

במראות המוזיאון ~~[illegible]~~ והושפע ע"י האמנות ציורי וולאסקס וגויא. גם לאחר התיישבותו בפריס היה בחוג (מגלה)

הספרדי את פ(י)קאסו הקיד. גם בפראג השתררה אווירה שיקפה את היום ~~[illegible]~~ באחר: "מתפכה אמנותית הופיעה גם (גרמניה-אוסטריה את)

ברוח ~~[illegible]~~ (כמה) אמנים צעירים בפראג. אך הרשאות לו היתה עגיבה ~~[illegible]~~ (להעמיד יותר) בפריס, אשר שם עבדו מאטיס ופיקסו."

את הקובנים אמנם הכיר היטב ורחש לו אהבה, אבל גם בפריס לא עזב את הקו ~~אל~~ מאהב הטבע ומאמין בחיים. פלורנטס

מבחין ~~[illegible]~~ בשלש תקופות של התפתחותו. הראשונה היא לטבעו אימפרסיוניסטית גרידא, עד 1908; השניה ארכה עד

1914, ובה דיקק קארס את הצורה באמצעים אנליטיים ונתן בה הבעה רבה; מאז 1914 מתמזגים ציוריו קו וצבע,

ואל ~~[illegible]~~, הצורה האוריגינלית, הוא שואף להפליא את המבע האישי תחת ~~[illegible]~~ (מרות) של הטבע.

בימי של התקופות הרלינות האלה והשקנות לגדולה את האדם כולו לא נוגעו מאשבה של ילדות אלא הבנים;

האמנות נהיתה פתוח מאשות מאלף אידיה. אולם האוצר הנסתר הלז היה חזק והיה בטוח לגדלו מיד מסריקים ומשברים

ושיום ותידגמים. כשבקרתי בביתו בא"מונמארטר ~~[illegible]~~ ביום קיץ של שנת 1931, שבו היה ~~[illegible]~~ צריך לעבור נתוח

למחרת. בשמעי באזני מפי ~~[illegible]~~ (אותו) רציתי לברך ולזכר, אך הלמנה היתה כל כך אדירה ובנה, שנאמרתי אתה ~~[illegible]~~

~~אל~~ אחר ~~[illegible]~~ (אוצרותיו, והיא נתנה בי אומץ) ושוחחנו ~~[illegible]~~ (ונדעו) י' בדברים של במות באדם הדמון הלה, שלא הייתי מגלה ~~[illegible]~~ לו היה

עוד בחיים, אך היום אני מחוד לכך. ~~[illegible]~~ (באחת) ~~[illegible]~~ בימים של עלה בציוריו (חזקה) והרה (צפויה) של הצלחות גם הריעה באבד של דכאון והלהיר, אלי

לו שום כשרון לציור ושלא יראה עוד את הבריאות ואת עצמו. ~~[illegible]~~ (אשתו) (שבראותה נכסה נסיעה אל הגבול, אל

הפורח, אל שקט הבריאות ~~[illegible]~~, והיתה מצוינת בהצלחה רבה, באהבות ובמסירות) ~~[illegible]~~ ונכשלה באמנותיה. הוא חייב לו ומשך ימים

בלעומת שבא. באמונה מחודשה חזר אל היצירה. אלבש מאשר כלה הפרביני מכונה והריק ~~[illegible]~~ היה ומלא (הוא שומר) ~~[illegible]~~ בקודם בדונות — והסוד חלק

בפריס הציג את עבודותיו ~~[illegible]~~ (מאז) שנת 1909, מתחילה בסלון ~~[illegible]~~ ד'אוטון, ~~[illegible]~~ החל מ-1913 בסלון דה-אנדפנדן,

~~[illegible]~~ (אחרי) שנת 1922 בסלון דה טואלרי. רישומי עבודותיו בשנת 1922 מרוכזים בתערוכה בגלריה (לא) ליקורן, ב-1928 בגלרי ~~[illegible]~~ ברניה. תערוכה

השאור באלה שנערכו בשנת 1924 (?) בלונדון (רויל גלרי) 1926 בטוקיו, 1927 ~~[illegible]~~ בציריך ובורנו, 1930 ~~[illegible]~~ אח"כ באמשטרדם. ~~[illegible]~~ (מיוצג) בין

אפילו בתקופה הגרמנית ערכו יצירותיו ~~[illegible]~~ שתי תערוכות. ~~[illegible]~~ של טולן עלה תערוכה הגברון ~~[illegible]~~ שראתה פריס בסוף 1945.

לפני רישומים ~~[illegible]~~ בימים ~~[illegible]~~ (קארס)

של פראג, ברנו, ליון. גם המוזיאון ~~[illegible]~~ מודרנית רכשו אמנות ~~[illegible]~~ של מאנפיים. ציורים שלו נמצאים במוזיאונים

האנובר, אלברפלד, ויסבאדן, לין. סכך את נתנו מכן בדבר. מתוך האספים הפרטיים שבהם ~~[illegible]~~ (ציורו) גם במוזיאונים הגרמניים של ~~[illegible]~~ האמבורג,

~~[illegible]~~ מיוצגות נגניבה ~~[illegible]~~ של אוזן זה ~~[illegible]~~ (רוטשילד)!

(בגרות המלחמה ושואה) ~~[illegible]~~ מלא מתחילה מקלט באמש שליד ליון, אח"כ בליון. ~~[illegible]~~ בכבוד עוד ואזל ~~[illegible]~~ בדצמבר

1942 אל שווייץ. כאן רב עוד היה כבוד היצירה לחזן את היוצר ולגבר את לבו הפצוע. אולם נפשו ~~[illegible]~~ סבלו בימים ההם

סבל מהומי דעגת מאבד העוצבה, שעלאים היו מחוץ לחמוני הסגרת הגבול ~~[illegible]~~ ויידעו ~~[illegible]~~ והיו אין אונים, ולא היה לאל ידם

להציל, ושאלו נפשם למות, ולא מעטים אף עשו כן. של יסורין עוד נוספה היד ~~[illegible]~~ של ~~[illegible]~~, שגפלו ~~[illegible]~~ ביד הצורר, לא

(נותר) ~~[illegible]~~ אהב בחיים. ~~[illegible]~~ גרמניה הנאצית אמנם כבר נראתה ~~[illegible]~~, אבל בעולם ~~[illegible]~~ אחרי כל הפשע לא מחק אורו עוד.

~~[illegible]~~ ב-5 לפברואר 1945, בן 65, ~~[illegible]~~ (שנאור) ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ של המליונים.

ספרים שנכתבו אודות קארס נכתבו: פלורן פלס (ליקו, הוצאת טריאנגל). — באנס טילה ב"בי בילדנדן קונסטה", וינה 1929, ב"קונסט

אונד קינסטלר", ברלין 1929 — יוסף קלדר ב"באס בלט", וינה 1924. — אנדה סלמון ב"לה רוין דה לא פראנס", פריס 1928. —

ננו פרנק ב"ל'אר ויאן", פריס 1929. — אורליה גוסליה (עי' הבנמא בספר הלה) ב"מנורה", וינה 1932. — אנה מתרגמת. הגברון של שנת

1945 ~~[illegible]~~ בהרצאה ערוכה מאמר ז'אן דה לאפראד, ריימון קוניא, קלוד רוז'ה מארכס ואחרים. — ~~[illegible]~~ אטומה

של אלה עוד ירים העתיד את קרנו של ז'ורז' קארס.

שטח טבור אין בו גורמים מפסיקים עשוי להיחשב בעיני של גדולה, מונח [illegible]; ואילו שטח [illegible] גדולים וקמטים [illegible] שקעים או בליטות [illegible] חלוקות [illegible]
את הרושם של דבר חסר-מעגל או בלתי רציני או לעצבות כאשר הוא [illegible]; [illegible] שטח כזה או צרור שטחים כאלה כאב או כחב. כשם שהקו האפקי מרגיע והאלכסון מעורר, יש ערכי מגע גם ברגשות למיניהן, בקוי [illegible], בסלילים, בכתמים ואפילו בניגודות כשהן נערכות בטעם מסוים, [illegible] או כשהן חוזרות ונשנות. לפי כל אחד מן הצורות האלה מרשמי לצבע או מרשמי צורה נקיון של ערכה, [illegible] עד אשר שפע של אפשרויות ליצירה אכספרסיבית [illegible] נגיע בדרך צירופם של צורה וצבע!

אך כשאין אנחנו יודעים [illegible] אותם כלל. [illegible] את הגורמים האסתטיים-פסיכולוגיים האלה נצריך נכונה [illegible] בשעותנו לנגד עינינו, [illegible] פועלת גם לאמנות שאנחנו קוראים בשם ה"מופשטת", [illegible] [illegible] של רגשותנו [illegible] התלונה [illegible] הראשונים והעליים ביותר. [illegible]
[illegible] הרגשות שהיא [illegible], ואלו היא מוותרת [illegible] ברגשות [illegible] [illegible]. [illegible] באמנות כזאת [illegible] שיפה שאין לה שיעור לעולם ואין [illegible] ? הלא יצוריה לא יזרשו כל ידיעה, ולא יטלו עלינו להכיר או לזהות מאומה, ולא יתנו כל תנאי, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ויפנו אל חיינו הנפשיים [illegible] אלה הם כל-אנושיים [illegible] ובפועלים רק [illegible] ושאמנים גם. אלא שאין [illegible] גם [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] האמנות האבסטרקטית כאמצעי להבנה בין כל בני אדם [illegible] [illegible] [illegible] בחיים הנפשיים [illegible] [illegible] אותנו לחוטין. [illegible]
[illegible] את הקלוס אנחנו מעבירים רק [illegible] ומחשבות [illegible] של כל ההרחשות ובפועל, [illegible] גם כשאנו [illegible]
[illegible] אמנות הכל-אנושית [illegible] כל לה [illegible] באמנות מופשטת [illegible] בדרכים שונות, והתוצאות תהיינה בהכרח שונות:
[illegible] נתגברו בתוך אויר ועורק [illegible]. ./.

את הפרימיטיביות הקיצונית, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] באמנות [illegible] [illegible] [illegible]
יצירה אבסטרקטית הרחק ממנו [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] של יצירה.
גם אם [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
להעולם [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
אך [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
אל האחר. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

פרק שני: המציאות כעקרון

א. הריאליזם בציור

"Mon idéal - bien peindre. Des idées, je n'en ai pas"

Kisling.

[illegible] [illegible] [illegible] לפריס [illegible] של חיים אמנותיים [illegible] של הברנים [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 1946 [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] פריס [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

12

... עלולות ... בגוון עזוזו

לכשלון ... יש עוד שרש אחר ועקרי, והוא דבקות בנפשיות של האמן. אמנים הבעתיים בללם מאד, כאלה שנגררו, אחרי הריאליזם, האימפרסיוניזם ... אבל גם אלה האמן מן הבחינה, שבגורם האינדיבידואלי יותן את אותנטיותו. לעולם לצבעים שונים לא יהיה אותו ערך הבעתי אצל שני ציירים; [illegible] הבעה לאורגנית; [illegible] נגמר בקולה.

מאז ... ומיני מחשוף עד מהרה [illegible] את הצבע החדש. כמה [illegible] ציור [illegible] מורגלים כאילו לא היו, כגון האילוסטרציה [illegible]
ספרות [illegible] של אמנות הדיוקן. כי לציור אילוסטרטיבי, אין לאמנות [illegible] ... עם הממשות [illegible] אל עצמם [illegible]
[illegible] גם פורטרטים ארסטוקרטיים [illegible] מרובעים, והדיוקן [illegible] אותה [illegible] את האמנות הבנלית
לא ירצה [illegible] לו את נכות [illegible] אחד [illegible] האחרונות. [illegible]

לידי [illegible] מוגלות עוד [illegible] אחרות. [illegible] פנים אל פנים, [illegible] של פירוד [illegible] אלא מוי, [illegible]
האולם [illegible] או במטרת של מסד הגבורה, [illegible] לצורה [illegible]
אינני [illegible] צורה [illegible] לצורה האוחלטת. [illegible]

ואם נותרו גבורים שלא [illegible] הגרוי עטור, [illegible] במסירות, [illegible] אין [illegible]
תוצאות [illegible] אדרבא, [illegible] צורות ולצבעים [illegible]
[illegible] של דוגמאות [illegible] שונות, [illegible]

[illegible] לנושאים [illegible] של [illegible]
כבר [illegible] האימפרסיוניזם; [illegible] 1910 [illegible]
לא [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] 23 [illegible]
אחרי [illegible] [illegible] לאימפרסיוניזם [illegible]
את [illegible] לאימפרסיוניזם [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

[illegible] האימפרסיוניזם [illegible]
ושאר [illegible] [illegible] האימפרסיוניזם [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] לאימפרסיוניזם [illegible]

בעמדנו על ברכות פריס אל נעלים עינינו גם מהיגם של התנאים האובייקטיביים. בדרום פרי המציאות בעצמה

כבר ציורית עד כדי כך, שיש בה כדי להרגשות של האמן. במאטיסק נשאם לעצמם כבר קיימת השלמות עיני הצייר [illegible]
מגרשות להשיגה, ולכן מוטל עליו האמן חינוכו ושלילי באתם: להתגבר על השלמות ולהבריח ממנה. לעומת תנאים אלה צבתה
פריס לכל יתרונות מצב הביניים. כל צייר, שדומה מן הימים צייר מתחת לגן-העדן של שמים ורדרד הנאה משמיה
ובאוויר האטומן המגיע ברישות-שום מגרדות-ים, הוכרח לגלות שם אפשרויות עשירות יותר של ראייה, יתר על כן,
התנאים האופטיים העדינים של האוויר אצאת עשויים במצב-מה לחזק מניעים גם כן. דבר הכלל הזאני הלא הוא
שלפי רוב הגברת הרגישות החלונית, ופריה היה אצם שיאמר כולו לרשמי עינויחי בהם. [illegible]
תהליך, המשנה אותו עד היסוד. או אולי כהמת ירושות דמוניות מגדר עמוק.
את אפיו של יהודי הגיע כתי צבות כצאת עם העולם בממש. [illegible]

(24 קיסלינג

כוכב-המונפרנס הנערץ, אולי האמנות המבנה את עצמה „ציור ציורי" (25, משה קיסלינג, הופיע בפריס ב-1910, יהודי פולני
צעיר, בעל חלומות, שעדיין לא נגמל מן השאיפה של החיים ספוגת הרגש ברוח שגעוני בני המזרחיים. בכל אחר, אולם גם בו,
היתה לפני 1914 מנוגדת הרוח שנתנה לו את הדחיפות לחיפושים אחרי מסתורי הצורות ולשאיפות לגדור היחסים ביניהן. דרבי האמנות
הקדומה היא, שהיתה ראיה בעיקר רוחנית, יכלו להביאו של נגלה אל תוך הקובייזם. המלחמה גררה אותו מתוך המסלול הזה, הוא
נלחם ונפצע. בשובו אל החיים מתעורר איש החלומות וגו מתעוררת חדוות-חיים והערצה למציאות במיבה. אין לו תכנים, והתבוננות
אין כמוה הוא מתחיל למסור לפוחן העולם הזה. רק באופטימיות כזאת זה המסר ליופי החיים וליצוריהם היה היסוד הטוב
לפיתוח יחס כל כך חזותי לכל התופעות ורק בנכונות הלבבת לשיר שיר מזמור היה כדי להעלות לשיאים את
הצבעים המתאימים של בשרונו הטבעי. „של ציור לגלות את השמחה זה יצרו יוצרו" (26 כדרוש לו האמן, לעינינו אין סתירה בין חוויה ובין
יצירה מצבת: „צייר צריך למסור לאינסטינקט שלו שיש שלו תרבה מן הבנה" (27). אין לה
מעט מה שקיסלינג גם הביאו אתו מן המסורת של האמנות הפולנית: את הקו
היפה והחי, את הריתמוס, דרגישות עדינה לערכים פיגורטיביים. ואולי צבע במלוא מובן
-יסודו, תנאו וביטויו ליחס חיובי אל החיים. להיותו של צבע ומציאות נעשתה
בשבילו שלמה עד-כדי-כך, שהשתלטות באמצעים מן ההיות בלתי נפרד מיסוד
הרחק מהשתלשלות של-גונים. אחרי נפלח, אך מותנה בידר נהיתה ונשארה ממולאת ומאותה
אחרי תקופת תחימתו, מאיר על פני אלפים מעוצבים היטב ומתקמר ומתבלט נפנה
בפלסטיות טבעית ובלתי מופרזת. מאלו הצבע
כה וכה למלאת שרידים של צורות המונוכרומית ומאורח אותנו במרחבי נופים, ואנחנו
של יכולת-העולם ההרגל שממנה
את הצבעוניות האורגנונית שפרחה במקום. נבעו ולא נמלה עוד אלא
נוצה מאין לצבע נסתר, בלתי נגלה לעין אך מורגש. אפילו השחור בשפע הדבגו
ומצטי אמנותו נבשו נכה בתבה יתרה את העולם-הזה, ובאותה הדרך הוליכו
עמהם במאויתיו. מתחילה הביטו בעינים מצולות מוגז, כאילו משבו ממהות היה נמצאו

~~Moïse Kisling~~ (24

peinture picturale (25

„Il faut qu'on lise sur un tableau la joie qu'un peintre éprouva à le créer." (26

(27